

Centrālās nervu sistēmas audzēju morfoloģiskais spektrs bērnu vecumā Latvijā (2012–2016)

Ivanda Franckeviča¹, Ivars Melderis², Arnis Ozols³

¹Rīgas Stradiņa universitāte, Patoloģijas katedra, Latvija

²Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Patoloģijas dienests, Latvija

³Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Bērnu neiroloģijas un
neiroķirurģijas klīnika, Latvija

Ievads. Centrālās nervu sistēmas (CNS) audzēji ir visbiežākie bērnu vecumā sastopamie solidie audzēji un otrais biežākais malignitātes izraisītais nāves cēlonis bērniem vecumā no 0 līdz 19 gadiem. Visbiežāk šajā vecuma grupā sastopamas gliomas, no kurām biežākās ir 1. malignitātes pakāpes pilocītiskas astrocitomas (~ 17% no visiem CNS audzējiem). Difūzas astrocitomas veido ~ 5% no visiem CNS audzējiem šajā vecuma grupā. (Johnson et al., 2015). Augstas malignitātes pakāpes gliomas sastopamas ~ 6,5% no visiem pediatrikajiem intrakraniālajiem audzējiem (Borgo et al., 2010). Gliāliem audzējiem pēc sastopamības seko embrionālie audzēji, visbiežāk meduloblastomas (Katchy et al., 2013).

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir apkopot datus par BKUS ķirurģiski ārstēto CNS jaunveidojumu spektru un salīdzināt iegūtos rezultātus ar literatūras datiem. Mērķa sasniegšanai analizētas BKUS no 2012. līdz 2016. gadam pieejamās CNS audzēju histoloģiskās atbildes. Papildu klīniskie dati iegūti no BKUS iekšējās datorsistēmas "Andromeda". Materiāls analizēts, lietojot aprakstošās statistikas metodes.

Rezultāti. Analizētajā laikposmā veiktas 98 CNS jaunveidojumu evakuācijas pacientiem vecumā no piecām dienām līdz 17 gadiem. Pirmreizējas operācijas veiktas 80 gadījumos, atkārtota ķirurģiska iejaukšanās recidīva gadījumos bija nepieciešama 18 reizes. 2012. gadā veiktas 14, 2013. gadā – 15, 2014. gadā – 13, 2015. gadā – 14, 2016. gadā – 24 pirmreizēju audzēju operācijas. Materiālā prevalē galvas smadzeņu audzēji (93,75%, n = 75). Muguras smadzeņu audzēji veido 6,25% (n = 5). Galvas smadzeņu jaunveidojumi galvenokārt lokalizēti to lielajās puslodēs (45,33%, n = 34). Intraventrikulāra lokalizācija klīniski atzīmēta 6,67% (n = 5) gadījumos. Mugurējās bedres jaunveidojumi veido 42,67% (n = 32). Divos gadījumos operēti optiskā nerva (2,67%) un hipofīzes (2,67%) audzēji. Visbiežāk sastopamais histoloģiskais audzēja tips ir astrocitāri audzēji (46,67%, n = 35), kam seko embrionāli audzēji (18,67%, n = 14). No embrionālajiem audzējiem visbiežāk diagnosticēta meduloblastoma (14,67%; n = 11), taču sastopami arī atipisks teratoīds rabdoīds, nediferencēts embrionāls audzējs un meduloepitelioma (katrs 1,33%, n = 1). Pārējo diagnosticēto veidojumu spektrā ietilpst asinsvadu malformācijas (8%, n = 6), glioneironāli audzēji (5,33%, n = 4), endimomas (2,67%, n = 2), *plexus chorioideus* papiloma (2,67%, n = 2), hipofīzes adenoma (2,67%, n = 2), meningioma, hemangioblastoma, arahnoidāla cista (1,33%, n = 1). No astrocitārajiem audzējiem visbiežāk bija sastopami 2. malignitātes pakāpes audzēji difūza astrocitoma un pleiomorfa kastroastrocitoma (n = 10; 45,75% no astrocitāras izcelsmes audzējiem, n = 21, 33% no visiem jaunveidojumiem), kam seko 1. malignitātes pakāpes audzēji (n = 10, 28,75%; 13,33). No 1. malignitātes pakāpes audzējiem visbiežāk konstatēta pilocītiska astrocitoma, noteikta arī viena subependimālas gigantisko šūnu astrocitomas diagnoze tuberozās sklerozes gadījumā. 3. malignitātes pakāpes anaplastiskas astrocitomas diagnosticētas trīs (8,57%; 4%), bet 4. malignitātes pakāpes glioblastomas – sešos (17,4%; 8%) gadījumos.

Secinājumi.

1. Diagnosticēto centrālās nervu sistēmas audzēju spektrs ar gliālo audzēju pārsvaru atbilst pasaules literatūras datiem.
2. Otra visbiežāk sastopamā centrālās nervu sistēmas audzēju grupa atbilstoši pasaules literatūras datiem bija embrionālie audzēji.
3. Analizētajā materiālā konstatēta literatūras datiem neatbilstoša zemas un augstas malignitātes astrocitāru audzēju proporcija, kā arī salīdzinoši augsts difūzu astrocitomu skaits attiecībā uz pilocītiskām astrocitomām. Minētie rezultāti liek izvērtēt centrālās nervu sistēmas audzēju histoloģiskās diagnostikas kvalitāti bērnu vecumā.